

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/249/2021
Identifikačné číslo spisu:	8316210543
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:8316210543.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: DPS financial consulting, s. r. o., so sídlom Tomaškovičova 17/2742, Trnava, IČO: 46 713 930 zast. PETKOV & Co, s. r. o., so sídlom Šoltésovej 14, Bratislava, IČO: 50 430 742 proti žalovaným: 1.) Mgr. R. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXX, 2.) B. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XX, Y. zast. JUDr. Janou Šepelovou, advokátkou so sídlom Námestie slobody 13/25, Humenné, o zaplatenie 23.589,06 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Humenné sp.zn. 10Csp/126/2016, o dovolaní žalovaného v 2.) rade proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 09. júna 2020, č.k. 15Co/75/2019-241, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobca má proti žalovanému v 2.) rade nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom zo dňa 09. júna 2020, č.k. 15Co/75/2019-241 Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil okrem výroku o zastavení konania v časti istiny 25.589,06 eur a úrokov z úveru vo výške 2.043,38 eur a výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti o úroky z omeškania zamietnutá rozsudok Okresného súdu Humenné (ďalej ako „súd prvej inštancie“) č.k. 10Csp/126/2016-187 z 03. júla 2019, ktorým súd prvej inštancie konanie v časti istiny 23.589,06 eur a v časti úrokov z úveru vo výške 2043,38 eur zastavil, žalovaným v 2.) a 3.) rade uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi úrok z úveru ku dňu 29.05.2015 vo výške 1010,54 eur, v prevyšujúcej časti úrok z úveru vo výške 2504,90 eur za obdobie od 30.05.2015 do 13.06.2016 a vo výške 3801,65 eur vo výške 7,60% ročne zo sumy 23589,06 eur za obdobie od 14.10.2016 do 28.11.2018 zamietol, žalovaným v 2.) a 3.) rade uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi úrok z omeškania ku dňu 29.05.2015 v sume 48,06 eur, žalovaným v 2.) a 3.) rade uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi úrok z omeškania vo výške 3% ročne zo sumy 23.589,06 eur za obdobie od 30.05.2015 do 28.11.2018, v prevyšujúcej časti úroku z omeškania žalobu zamietol a žalobcovi vo vzťahu k žalovaným v 2). a 3.) rade priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 76,86 %. Odvolací súd zároveň zamietol návrhy občianskeho združenia VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV na pribratie do konania a nepriznal žiadnej zo strán právo na náhradu trov

odvolacieho konania. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie vykonal potrebné dokazovanie, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým zisteniam a z týchto vyvodil aj správny právny záver.

2. Odvolací súd k návrhom občianskeho združenia VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV na pribratie do konania dospel k záveru, že vzhľadom na štádium konania vstup tohto osobitného subjektu do konania už nenapĺňa zmysel a účel sledovaný § 95 ods. 1 CSP, v dôsledku čoho tento návrh zamietol.

3. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že nakoľko žalobca napadol rozsudok len v rozsahu výroku o zamietnutí úroku z úveru za obdobie od 30. mája 2015 do 13. júna 2016 vo výške 2.504,90 eur a za obdobie od 14. októbra 2016 do 28. novembra 2018 vo výške 3.801,65 eur a výroku o trovách konania a žalovaný v 2.) rade len v rozsahu výroku o povinnosti žalovaných zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi úrok z úveru k 29. máju 2015 vo výške 1.010,54 eur, výroku o povinnosti žalovaných zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi úrok z omeškania k 29. máju 2015 vo výške 48,06 eur, výroku o povinnosti žalovaných zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi úrok z omeškania za obdobie od 30. mája 2015 do 28. novembra 2018 vo výške 3 % ročne zo sumy 23.589,06 eur a výroku o trovách konania, odvolací súd nemohol podrobiť súdnemu prieskumu výrok rozsudku o zastavení konania v časti istiny vo výške 23.589,06 eur a v časti úrokov z úveru vo výške 2.043,38 eur a výrok rozsudku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti úroku z omeškania.

4. K námietkam žalobcu vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu zmluvného vzťahu medzi pôvodným žalobcom a pôvodne žalovanými v 1.) a 2.) rade ako vzťahu spotrebiteľského odvolací súd poukázal na to, že sa stotožnil s tvrdením žalobcu, že keďže v § 261 ods. 3 Obchodného zákonníka je uvedená aj zmluva o úvere, možno dospieť k záveru, že medzi veriteľom a dlžníkmi vznikol na základe zmluvy o hypotekárnom úvere absolútny obchodnoprávny vzťah. Odvolací súd sa nestotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie, že zmluva spĺňa definičné znaky spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a teda na zmluvu o úvere, ktorý bol poskytnutý na účel nadobudnutia existujúcich nehnuteľností nemožno aplikovať zákon o spotrebiteľských úveroch.

5. K odvolacej námietke žalobcu, že nárok na zaplatenie úroku veriteľovi trvá aj po predčasnom zosplatnení úveru odvolací súd poukázal na to, že niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania. Odvolací súd sa v danom prípade stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že nemožno s úspechom uplatňovať úroky z úveru (tzv. zmluvné úroky) po zosplatnení samotného úveru. Uvedené vyplýva z judikatúry Ústavného súdu SR ako aj Najvyššieho súdu SR. Dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov (zmluvné úroky, úroky z úveru) patria len do splatnosti dlhu, nakoľko po jeho splatnosti má veriteľ právo na úroky z omeškania.

6. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný v 2.) rade (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 420 písm. b) a f) CSP.

7. Dovolateľ vo svojom dovolaní poukázal na to, že záväzok zaplatiť zostatok hypotekárneho úveru č. XXX/XXXX/XXHU zo dňa XX. I. XXXX prevzal p. P. D., ktorého prejav vôle je uvedený v Notárskej zápisnici N 64/2010, Nz 6206/2010, NCRIs 6233/2010 spísanej notárom JUDr. E. K., Notársky úrad v Humennom dňa 24. februára 2010. V čl. III. druhý odsek je uvedené, že súčasťou kúpnej ceny je prevzatie úveru p. G. v OTP Banka Slovensko, a.s., v treťom odseku je špecifikovaná kúpna cena, ktorá v zmysle uvedeného pozostáva z prevzatého úveru podľa dispozícií záložného veriteľa OTP Banka Slovensko, a.s. v sume 33.400,- eur s príslušenstvom ku dňu 01. marca 2010 a doplatku celkovej sumy 82.985,- eur. Ďalej je uvedené, že kupujúci je o všetkých podmienkach záložnej zmluvy v plnom rozsahu informovaný a preberá tento záväzok. Nie je teda správne konštatovanie odvolacieho súdu, že je bezvýznamné tvrdenie dovolateľa v odvolaní, keďže toto nie je spôsobilé spochybniť nárok žalobcu, ktorý mu priznal súd prvej inštancie. Taktiež nie je správne konštatovanie súdu prvej inštancie, že Notárska zápisnica neobsahuje prevzatie dlhu, ale obsahuje len kúpnu zmluvu o prevode vlastníckych práv k nehnuteľnostiam do vlastníctva p. D..

8. Dovolateľ mal za to, že p. D. dostatočne prejavil vôľu prevziať záväzok voči OTP banka Slovensko, a.s., t.j. pôvodný žalobca, a teda má byť pasívne legitimovaný v konaní. S uvedenou námietkou sa sudy nižších inštancií riadne nevysporiadali. V zmysle uvedeného na strane žalovaného vystupoval ten kto nemal procesnú subjektivitu, a teda došlo k chybe uvedenej v § 420 písm. b) CSP. Dovolateľ ďalej namietal, že v konaní nebol vypočutý ním navrhnutý svedok E. C., ktorý bol svedkom prevzatia záväzku.

9. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd pre vady zmätočnosti zrušil rozsudok súdov nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne aby vo veci sám rozhodol a žalobu zamietol v celom rozsahu a dovolateľovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. Dovolateľ súčasne navrhol, aby najvyšší súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v spojitosti s rozsudkom súdu prvej inštancie s poukazom na to, že majetková situácia nedovoľuje žalovanému v 2.) rade zaplatiť žalobcovi priznaný nárok a existuje hrozba vzniku nenapraviteľnej škody.

10. Žalobca vo vyjadrení k podanému dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného v 2.) rade odmietol s poukazom na skutočnosť, že žalovaný v 2.) rade nepochybne mal procesnú subjektivitu počas celého súdneho konania. K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP poukázal nato, že odvolací súd sa s odvolacími námietkami žalovaného v 2.) rade riadne vysporiadal v bode 37. odôvodnenia svojho rozhodnutia.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného v 2.) rade treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia odvolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

12. Podľa § 2 ods. 1 písm. a) zák. č. 634/1992 Z.z. v znení ku dňu vzniku zmluvy na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá nakupuje výrobky alebo používa služby pre priamu osobnú spotrebu fyzických osôb, najmä pre seba a pre príslušníkov svojej domácnosti.

13. Podľa § 23a ods. 1 zák. č. 634/1992 Z.z. v znení ku dňu vzniku zmluvy spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.

14. Dovolací súd považoval v prvom rade potrebné sa vysporiadať s charakterom Zmluvy o hypotekárnom úvere zo dňa 24. januára 2006. Dovolací súd nepopiera, že predmetný hypotekárny úver je absolútnym obchodnoprávnym vzťahom, avšak napriek tomu sa v danom prípade jedná o právny vzťah založený spotrebiteľskou zmluvou. Hoci hypotekárny úver poskytnutý na základe predmetnej zmluvy nebol poukazom na § 1 ods. 2 písm. a) zákona č. 258/2001 Z.z. spotrebiteľským úverom, a teda nepodlieha právnej úprave zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, avšak predmetná zmluva má v zmysle zák. č. 634/1992 Z.z. o ochrane spotrebiteľa účinného v čase uzavretia zmluvy charakter zmluvy spotrebiteľskej. V dôsledku toho, ak by došlo k rôznej právnej úprave rovnakého inštitútu, napr. premlčacej lehoty, tak Občianskym zákonníkom ako aj Obchodným zákonníkom, tak by sa aplikovala občianskoprávna úprava upravujúca tento inštitút pre spotrebiteľa výhodnejšie, a nie obchodnoprávna úprava. Dovolací súd pri posúdení povahy právneho vzťahu vychádzal v danom prípade z toho, že išlo o typizovanú zmluvu v zmysle § 23a ods. 1 zák. č. 634/1992 Z.z. v znení ku dňu uzavretia zmluvy, žalovaní nepoužili predmet plnenia na podnikanie, pôvodný veriteľ bol podnikateľom s tým, že predmet konania sa týkal jeho podnikateľskej činnosti, a ani postúpením pohľadávky z pôvodného veriteľa sa povaha vzťahu založeného predmetnou zmluvou nezmenila.

15. A teda súd prvej inštancie, na rozdiel od odvolacieho súdu, vychádzal zo správnej premisy, keď uviedol, že „právne posúdil vec tak, že medzi stranami sporu bola uzavretá zmluva, ktorá je zmluvou o

úvere podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka a súčasne spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 ods. 1 OZ." A následne súd prvej inštalácie vychádzajúc z tejto premisy správne postupoval aj pri posúdení dôvodnosti uplatnených nárokov.

16. V danom prípade dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. b) a f) CSP

Dovolanie podľa § 420 písm. b) CSP

17. Dovolateľ tvrdil, že p. D. dostatočne prejavil vôľu prevziať záväzok voči pôvodnému žalobcovi, a teda má byť pasívne legitimovaný v konaní, v zmysle čoho na strane žalovaného vystupoval ten kto nemal procesnú subjektivitu.

18. Podmienkou, aby niekto mohol byť stranou v civilnom procese je, že musí byť na to spôsobilý. Spôsobilosťou byť stranou v konaní znamená spôsobilosť subjektu mať procesné práva a povinnosti. Ide teda o procesnú subjektivitu. Civilný sporový poriadok v § 61 stanovuje, že procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Odkazuje teda na hmotné právo. Vo všetkých civilných sporových konaniach majú procesnú subjektivitu tí, ktorí majú všeobecnú spôsobilosť mať práva a povinnosti podľa hmotného práva, teda všeobecnú hmotnoprávnú subjektivitu. Podľa § 7 ods. 1 a 2 veta prvá Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé. Smrťou táto spôsobilosť zanikne.

19. Keďže žalovaný v 2.) rade vystupujúci v konaní ako fyzická osoba disponoval, resp. nepochybne disponuje procesnou subjektivitou, nebolo možné podľa názoru dovolacieho súdu prisvedčiť názoru dovolateľa, že konanie pred súdmi nižších inštalácií trpelo vadou podľa § 420 písm. b) CSP. Dovolateľ teda nepreukázal prípustnosť dovolania podľa citovaného zákonného ustanovenia.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

20. Podľa názoru dovolateľa je jeho dovolanie prípustné aj v zmysle § 420 písm. f) CSP, nakoľko sa súdy nižších inštalácií riadne nevysporiadali s námietkou, že p. Slávik dostatočne prejavil vôľu prevziať záväzok voči pôvodnému žalobcovi. Dovolateľ rovnako tak poukázal na to, že v konaní nebol vypočutý dovolateľom navrhnutý svedok, ktorý bol svedkom prevzatia záväzku.

21. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán avšak s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

22. K uplatnenej námietke žalovaného v 2.) rade, že súdy nižších inštalácií sa riadne nevysporiadali s tvrdením, že p. D. dostatočne prejavil vôľu prevziať záväzok voči pôvodnému žalobcovi dovolací súd poukazuje na závery zjednocujúceho stanoviska, ktoré prijalo Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3. decembra 2015 pod R 2/2016, podľa ktorého: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku". Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 01. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém" (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej,

že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

23. Dovolací súd v posudzovanom prípade nedospel k záveru, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlil ako ich posúdil, uviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, a zároveň citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú kompletizujúcu jednotu. Rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami žalovaného v 2.) rade a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami.

24. V danej veci žalovaný v 2.) rade tvrdil, že dlh voči pôvodnému žalobcovi prevzala tretia osoba čo vyplýva aj z Notárskej zápisnice, avšak aby mohlo byť prevzatie dlhu účinné, musí písomná zmluva o prevzatí dlhu obsahovať dohodu, že preberateľ dlhu prevezme dlh namiesto dlžníka a musí s týmto prevzatím dlhu súhlasiť veriteľ, t.j. v danom prípade pôvodný žalobca. Bez takéhoto súhlasu nevyvoláva zmluva o prevzatí dlhu zamýšľané právne účinky, pričom účinky prevzatia dlhu nastanú, keď veriteľom prejavenej súhlas dôjde pôvodnému dlžníkovi alebo preberateľovi. V zmysle uvedeného teda nedošlo k účinnému prevzatiu predmetného dlhu p. D.. Hoci k odvolacej námietke, že dlh voči pôvodnému žalobcovi prevzal p. D. odvolací súd iba uviedol, že toto prehlásenie hodnotí ako bezvýznamné, keďže nie je spôsobilé spochybniť nárok žalobcu, ktorý mu priznal súd prvej inštancie, avšak keďže súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, nebol odvolací súd povinný sa s uvedenou námietkou viac zaoberať, keďže táto nebola spôsobilá spochybniť nárok žalobcu. Aj napriek tomu, že sa súd prvej inštancie s uvedenou námietkou žalovaného v 2.) rade riadne nevysporiadal, avšak žalovaný v 2.) rade tento postup súdu prvej inštancie vo svojom odvolaní nenamietal. Z odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií vyplýva, ako vznikol nárok žalobcu a je z nich zrejmé, z akých právnych úvah súdy vychádzali, keď dospeli k záveru, že boli splnené všetky predpoklady vzniku nároku žalobcu.

25. Najvyšší súd v zmysle vyššie uvedeného odmietol dovolanie žalovaného v 2.) rade podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

26. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku žalobcu na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.